

Changes were noted in educational programs for schools with Russian and Jewish languages of instruction. In schools of ethnic groups and in cultural societies where the native language of ethnic groups was studied, there is a transition from the optional study of the native language to its introduction as a school subject and the creation of appropriate classes and schools. It was set that under independent Ukraine (1991–2010) government created the best facilities for mother tongue education in schools of ethnic groups, and also it was investigated, that ethnic groups which lived on the territory of Ukraine in order of having cultural and common differences, and forms of mentality diversity in their correlation acquire the system unity transforming into a certain organizational cohesion.

Key words: *independent Ukraine, development, curriculum, schools with Russian and Jewish languages of instruction, courses, electives.*

УДК 37.015.31

DOI: 10.32626/2309-9763.2018–25.204-210

Людмила Шелестова
Liudmyla Shelestova

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

RESEARCH OF PERSONAL READINESS OF A TEACHER TO THE CREATIVE DEVELOPMENT OF SENIOR PUPILS IN THE CONDITIONS OF PROFILE EDUCATION

На основі позиції низки науковців у статті проаналізовано сутність понять “готовність” до діяльності та “готовність до професійної педагогічної діяльності”. Також виокремлено основні компоненти професійної готовності педагога до діяльності: мотиваційний, когнітивний, операційний, вольовий і оцінний. На основі аналізу емпіричного матеріалу з’ясовано рівень готовності педагогів до розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання за кожним із означених компонентів.

Ключові слова: *творчі здібності, старшокласники, профільне навчання, вчитель, готовність до професійної педагогічної діяльності, компоненти готовності.*

Згідно із Законом України “Про освіту” метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток особистості, формування у неї ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, її творчий розвиток. Значний потенціал для розвитку творчих здібностей учнів має профільна освіта.

Ефективність розвитку творчого потенціалу учнів значною мірою залежить від творчих якостей педагогів: здатності помічати й формулювати альтернативи, сумніватися в очевидному, уникати поверхових формулювань; уміння заглибитися у проблему й водночас відірватися від реальності, побачити перспективу; здатність відмовитися від орієнтації на авторитети; уміння уявити знайомий об’єкт у новому контексті; здатність до асоціацій (швидке й вільне переключення думок, здатності викликати у свідомості образи і створювати з них нові комбінації); готовності пам’яті (володіння достатнім обсягом систематизованих знань, їх упорядкованість і динамічність) і здатності до узагальнень; креативності як здатності перетворювати діяльність у творчий процес [16]. З огляду на це, важливою педагогічною проблемою є готовність педагогів до розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання.

Під готовністю розуміємо стан або властивість готового [13]; бажання зробити щось [13]; бажання, схильність, намір, згода щось зробити [14]; усвідомлену установку на майбутню діяльність, яка зумовлена високим рівнем мотиваційних, пізнавальних, емоційних і вольових процесів особистості або колективу, яка забезпечує успіх майбутньої діяльності [8]; активно-дійовий стан особистості, установка на певну поведінку, мобілізованість сил для виконання завдань, складниками якої є знання, уміння, навички, налаштованість і рішучість здійснювати ці дії [10]; форму установки, для якої властива спрямованість на виконання певної дії, що передбачає наявність певних знань, умінь та навичок; готовність протидіяти різним перепонам, що виникають у процесі виконання дій [9]. Тобто, готовність є установкою на певні дії, станом і результатом.

Спираючись на загальне розуміння готовності, осмислимо сутність готовності до професійної педагогічної діяльності, зокрема й до розвитку вчителями творчих здібностей учнів у процесі навчання. Готовність педагога до педагогічної діяльності в науці розуміють як інтегративну особистісну якість педагога, її особистісний стан мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії [4, с. 277; 7]. Вона є основою активної суспільної і професійно-педагогічної позиції суб'єкта, яка спонукає до інноваційної діяльності та сприяє її продуктивності [4, с. 277].

У структурі готовності до професійної педагогічної діяльності виокремлюють такі компоненти:

- мотиваційний (позитивне ставлення до професії вчителя; потреба у професійному, особистісному, творчому зростанню; прагнення до інновацій у педагогічному процесі; професійна спрямованість і міра старання у професійній діяльності)
- когнітивний (рівень розвитку пізнавальних процесів педагога (його сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви); сукупність предметних та загальних (психологічних, суспільно-політичних, філософських тощо) знань, умінь та навичок для здійснення професійної діяльності;
- операційний (володіння засобами й методами професійної діяльності, уміннями й навичками, розвиненою здатністю здійснювати розумові операції (аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення тощо);
- вольовий (цілеспрямованість та наполегливість; самоконтроль, уміння керувати власними діями, відповідальність за результати педагогічної діяльності)
- оцінний (самооцінка власної професійної діяльності з позиції її оптимальності для вирішення педагогічних завдань) [1; 2; 3; 5; 6; 11; 12].

Отже, готовність учителів до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання необхідно розглядати за мотиваційним, когнітивним, операційним, вольовим і оцінним компонентами. З огляду на це, проаналізуємо рівень готовності вчителів профільної школи до розвитку творчих здібностей учнів за всіма компонентами. Для цього було проведено опитування 88 педагогів ліцеїв м. Рівне, м. Пирятин Полтавської обл. та м. Біла Церква Київської обл. [15].

Мотиваційний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання передбачає усвідомлене ставлення педагога до необхідності їх розвитку в учнів та використання для цього спеціальних педагогічних технологій, їх ролі у розв'язанні цього завдання.

У ході емпіричного дослідження було з'ясовано, що більшість діагностованих учителів усвідомлюють важливість та необхідність розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання. 67,14% респондентів вважають, що розвинені творчі здібності учнів є одним із важливих результатів освітньої діяльності.

Когнітивний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання передбачає наявність знань педагога про сутність поняття "творчі

здібності”, можливості педагогічних технологій та різних навчальних предметів у розвитку компонентів творчих здібностей.

У ході опитування було з’ясовано, що 72,9% педагогів *творчі здібності* пов’язують із комплексом властивостей особистості: її здатністю створювати новий творчий продукт, висувати продуктивні прогресивні ідеї та реалізовувати їх, знаходити нестандартні рішення проблемних ситуацій, критично мислити. Загалом переважна більшість респондентів засвідчила розуміння сутності поняття “творчі здібності” як комплексу якостей особистості, що забезпечують: успішність виконання творчої діяльності у будь-якій сфері; реорганізацію власного досвіду і створення на його основі нових комбінацій; перетворення природної чи соціальної дійсності з метою отримання оригінального творчого продукту; конструктивне перетворення інформації та отримання інноваційних результатів, суб’єктивно та об’єктивно значущих [15].

Серед *технологій*, які сприяють розвитку творчих здібностей учнів, учителі називають такі: проектна технологія (48,57%), комунікативні технології та мозковий штурм (по 22,86%), технологія проблемного навчання (20%), дослідна технологія (18,57%), ігрові технології (17,14%), інтерактивні технології (14,29%), технології розвитку критичного мислення (10%), технологія розвивального навчання (8,57%), колективні творчі справи (4,28%). Третина респондентів (35,7%) не відповіли на запитання, що може бути свідченням недостатності їхніх знань про наявні педагогічні технології розвитку творчих здібностей учнів.

Також було встановлено, що вчителям було складно *класифікувати технології*, що сприяють розвитку окремих компонентів творчих здібностей. Майже половина опитаних (48,57%) не змогла чітко диференціювати технології, які вони використовують для розвитку кожного з компонентів творчих здібностей.

Нами також досліджувалося розуміння респондентами *можливостей кожного освітнього предмету* у розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання. Більша половина опитаних (58,6%) уважають, що будь-який освітній предмет може слугувати основою для залучення дітей до творчості. Третина респондентів уважають, що найкраще це застосовувати на заняттях літератури; шоста частина респондентів указує на суспільствознавчі предмети (історію та правознавство).

Операційний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання передбачає практичне володіння технологіями розвитку творчих здібностей, використанням їх у власній професійній діяльності, орієнтованість на власну професійну творчість, здійснення експериментальної роботи.

Про сформованість операційного компоненту готовності свідчить частотність залучення учнів до виконання творчих завдань; кількість часу на занятті, що вчитель витрачає на створення творчих ситуацій; розвитку яких компонентів творчих здібностей приділяється увага; які типи творчих завдань використовуються у освітньому процесі; на якому етапі уроку використовуються творчі завдання; які педагогічні технології використовують педагоги у процесі освітньої діяльності; які форми організації освітнього процесу використовуються.

У ході дослідження було з’ясовано, що *частотність залучення учнів до виконання творчих завдань* невисока. Всього 34,29% опитаних учителів пропонують учням виконувати творчі завдання на кожному занятті, 54,29% – у кожній темі. 7,14% респондентів залучають учнів до творчості зрідка. 1,43% – роблять це під час проведення виховних заходів. 2,86% – не дали відповідь на запитання.

Про недостатнє приділення уваги розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання свідчить інформація про *кількість часу на занятті*, що вчитель витрачає на створення творчих ситуацій. Третина опитаних учителів (34,3%) виділяють на занятті не більше 4,5 хвилин; 40% респондентів – не більше 9 хвилин для розвитку творчого потенціалу особистості, що недостатньо і не може не позначатися на ефективності цього процесу. 17,4% опитаних виділяють на розвиток творчих здібностей учнів до 13,5 хвилин навчального часу.

Серед компонентів творчих здібностей респонденти приділяють увагу розвитку усіх компонентів творчих здібностей: інтелектуально-евристичних (креативності) (78,6%), мотиваційно-творчої активності (74,6%), інтелектуально-логічних (65,7%), самоорганізаційних (62,9%), естетичних (24,3%).

На основі аналізу емпіричних даних з'ясували, які *типи творчих завдань* учителі найчастіше пропонують виконувати учням для розвитку в останніх творчих здібностей. Найчастіше учні виконують дослідні завдання (68,6%), завдання на виявлення суперечностей і проблем (62,9%), комунікативно-творчі (61,4%), логічні (55,7%). Рідше учні долучаються до виконання завдань на: прогнозування (34,3%), з некоректно поданою інформацією (21,4%), рецензування (21,4%), розробку алгоритмічних процедур (20%). Ще рідше виконуються завдання на оптимізацію (12,9%) та управління діяльністю (7,14%). Були такі, що не змогли відповісти на питання.

Тобто, можемо констатувати: у процесі виконання завдань учні переважно здійснюють такі розумові операції, як порівняння, аналіз і синтез, абстрагування і конкретизація, узагальнення і систематизація, встановлюють зв'язки і відношення між предметами, явищами, фактами дійсності. Тобто, завдання більше орієнтовані на виявлення і розвиток інтелектуально-логічних здібностей – однієї зі складників творчих здібностей. Значно менше завдань пропонують для виявлення й розвитку інтелектуально-евристичних здібностей учнів, креативності.

Як бачимо, у відповідях респондентів є певна суперечність: з одного боку, вони говорять про те, що розвивають усі компоненти творчих здібностей; з іншого – найчастіше використовують такі типи завдань, які розвивають лише інтелектуально-логічні здібності.

Творчі здібності учнів респонденти розвивають на різних *етапах уроку*. Найчастіше – на етапі практичного застосування (82,9%), значно рідше – на етапі осмислення нових знань (37,1%) та на етапі повторення й узагальнення раніше отриманих знань (37,1%).

Для розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання вчителі використовують різні *педагогічні технології*. Найчастіше використовують проектну технологію (48,57%). Значно рідше в освітньому процесі вчителі використовують метод мозкового штурму (евристичні питання) (22,86%), комунікативні технології (22,86%), технологію проблемного навчання (20%), дослідні технології (18,57%) та ігрові технології (17,14%). Ще рідше для розвитку творчих здібностей використовуються інтерактивні технології (14,29%), технології розвитку критичного мислення (10%), технологія розвивального навчання (8,57%) та колективні творчі справи (4,28%).

Серед *форм організації* освітнього процесу, які найбільшою мірою сприятливі для розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання, найбільш доречні, на думку респондентів, такі: робота у невеликих групах по п'ять–сім осіб (64,3%), індивідуальне виконання творчих завдань (44,3%), виконання творчих завдань у парах (42,9%). Значно менший вплив на розвиток творчого потенціалу особистості, на думку респондентів, справляє колективне (в межах класу) виконання творчих завдань (17,1%).

Вольовий компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання передбачає здатність керувати творчою діяльністю учнів, нести відповідальність за її результати; готовність до подолання труднощів, пов'язаних з організацією творчої діяльності учнів.

У ході дослідження було з'ясовано, що переважна більшість учителів (82,9%) пов'язують ефективність розвитку творчих здібностей учнів зі спеціальним стимулюванням їх до творчості, створенням сприятливого середовища (42,9%). Водночас, переважна більшість учителів відзначають, що існують бар'єри для власного творчого розвитку, а отже й для творчого розвитку своїх вихованців. Серед таких бар'єрів рівень заробітної платні (22,9%) та соціально-побутові умови (21,4%); відсутність часу (10%), відсутність умов для продовження самоосвіти та підвищення кваліфікації; (4,29%), морально-психологічний клімат у колективі (2,86%), відсутність мотивації, вік, загальна перенасиченість шкільної програми. Четверта частина не бачить жодних перешкод для власного саморозвитку (по 1,43%). Були вчителі, які не висловили власної позиції і не відповіли на запитання (22,9%). Тобто, переважна більшість

респондентів називають зовнішні причини, що заважають творчому розвитку, що може бути свідченням недостатньої готовності до подолання труднощів, пов'язаних з організацією творчої діяльності учнів.

24,3% респондентів зазначили, що не мають бар'єрів для власного творчого розвитку та творчого розвитку учнів, тобто вони успішно долають труднощі, що пов'язані з організацією творчої діяльності.

Оцінний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання передбачає здатність оцінювати власну професійну діяльність з позиції її оптимальності для розвитку творчого потенціалу учнів.

У ході аналізу емпіричних даних було з'ясовано, що педагоги приділяють увагу аналізу власної професійної діяльності з позиції її оптимальності для розвитку творчого потенціалу учнів та прагнуть підвищувати свій професійний рівень. Дізнавшись про педагогічні інновації, намагаються застосувати їх у педагогічній практиці (44,29% респондентів). Інша частина обдумує та переосмислює отриману інформацію та через певний час впроваджує їх у власну практичну діяльність (61,4% респондентів). Серед опитаних педагогів не виявилось тих, хто не сприймає жодних інновацій і покладається лише на власний досвід.

Серед важливих мотивів, що спонукають до творчості у власній діяльності, респонденти називають такі: прагнення до професійного зростання та саморозвитку (64,3%), інтерес до педагогічних інновацій, нових технологій навчання та виховання (58,6%); прагнення до високих результатів своєї праці (42,9%); схильність до експериментально-дослідної діяльності і прагнення нею займатися (27,1%); високий рівень розвитку власних творчих здібностей творчих здібностей і бажання його підвищити, розвиватися далі (15,7%); бажання підвищувати творчий потенціал учнів (5,71%).

Сучасна освітня стратегія спрямована на всебічний розвиток особистості, формування у неї ключових компетентностей та творчих властивостей. Значний потенціал для вирішення цих завдань має профільна освіта.

Оскільки ефективність розвитку творчого потенціалу учнів значною мірою залежить від творчих якостей педагогів, тому важливою педагогічною проблемою є готовність педагогів до педагогічної діяльності загалом і до розвитку творчих здібностей учнів зокрема.

Готовність педагога до педагогічної діяльності в науці розуміють як інтегративну особистісну якість педагога, її особистісний стан мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії. У структурі готовності до професійної педагогічної діяльності виділяють такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, операційний, вольовий, оцінний.

Про рівень готовності вчителів до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання свідчать результати емпіричного дослідження.

Мотиваційний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання добре сформований в учителів. Вони усі усвідомлюють необхідність розвитку творчого потенціалу в учнів та приділення цьому спеціальної уваги.

Когнітивний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання недостатньо сформований у вчителів. Вони загалом розуміють сутність поняття "творчі здібності" та його складники, проте недостатньо орієнтуються у педагогічних технологіях, які сприяють розвитку певних компонентів творчих здібностей. Учителі вважають, що творчі здібності учнів можна розвивати у процесі вивчення будь-якого предмету і творчий учитель завжди знайде таку можливість.

Операційний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання також сформований в учителів недостатньо. Вони зрідка залучають дітей до творчої діяльності і відводять для цього недостатньо часу в освітньому процесі. Вчителі декларують, що розвивають усі компоненти творчих здібностей учнів (інтелектуально-логічні, інтелектуально-евристичні, мотиваційно-творча активність, самоорганізаційні,

естетичні здібності), та все ж особлива увага приділяється розвитку інтелектуально-логічного компоненту творчих здібностей, для чого педагоги використовують спеціальні типи творчих завдань, переважно на етапі практичного застосування знань. Серед педагогічних технологій, частіше використовуваних учителями для розвитку творчих здібностей, – проектна технологія. Рідше використовують метод мозкового штурму, комунікативні технології, технологія проблемного навчання, дослідні та ігрові технології. Ефективною організаційною формою визнається освітня діяльність у невеликих групах по п'ять – сім осіб.

Щодо вольового компоненту готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання: переважна більшість учителів засвідчує готовність до керування творчою діяльністю учнів, та все ж вони мають значні проблеми із подоланням труднощів, пов'язаних з організацією творчої діяльності учнів.

Оцінний компонент готовності до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання сформований у вчителів, оскільки вони визнають, що розвиток творчих здібностей учнів залежить від них та рівня їхнього творчого потенціалу, тому більшість із них постійно підвищують власний професійний рівень через самоосвіту або підвищення кваліфікації та впроваджують педагогічні інновації у педагогічну практику.

Аналіз емпіричних даних щодо готовності вчителів до розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання (мотиваційного, когнітивного, операційного, вольового, оцінного компонентів) свідчить про наявність проблем, які потребують вирішення як на теоретичному, так і на практичному рівнях, а саме: розвитку в учителів когнітивного, операційного та вольового компонентів готовності до розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. Результати дослідження можуть стати у нагоді для здійснення просвітництва вчителів з метою посилення їх впливу на розвиток творчих здібностей учнів.

Список використаних джерел

1. Банщикова Т. Н., Профессиональная готовность педагога к управлению педагогическим процессом / Т.Н. Банщикова, С.В. Путеева // Сборник научных трудов Северо-Кавказского государственного технического университета. Серия “Гуманитарные науки”. – 2005. – № 2 (14). – С. 14–17.
2. Веретенникова Л. К. Подготовка будущих учителей к формированию творческого потенциала школьников : Дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Веретенникова Людмила Кузьминична. – Казань, 1997. – 340 с.
3. Григорьева Ю. И. Сущность готовности будущего учителя к развитию творческих способностей учащихся / Ю.И. Григорьева // Психолого-педагогический журнал Гаудеамус. – 2017. – Т. 16. – № 3. – С. 20–26.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – Київ : Академ-видав, 2004. – 352 с.
5. Дьяченко М. И., Психологические проблемы готовности к деятельности / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. – Минск, 1976. – 176 с.
6. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Дурай-Новакова Крыстына Мечиславовна. – М., 1983. – 356 с.
7. Ігнатюк О. Структура професійної готовності майбутніх педагогів до педагогічної діяльності / О. Ігнатюк, І. Яковенко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти : зб. наук. праць / [за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського]. – 2007. – Вип. 15/16 (19/20). – С. 249–257.
8. Коджаспирова Г. М., Педагогический словарь: Для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Г.М. Коджаспирова, А.Ю. Коджаспиров. – М. : Издательский центр “Академия”, 2001. – 176 с.

9. Кондаков И. М. Психология. Иллюстрированный словарь: Более 600 иллюстраций и 1700 статей / И. М. Кондаков. – СПб. : Прайм-Еврознак, 2003. – 512 с.
10. Психологический словарь-справочник. Учебное пособие. М.И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович, С. Л. Кандыбович. – М. : АСТ, 2009. – 455 с.
11. Психология и педагогика: Учебник для бакалавров / В. А. Сластенин [и др.] ; отв. ред. В. А. Сластенин, В. П. Каширин. – М. : Издательство Юрайт, 2015. – 609 с.
12. Сластенин В. А. и др. Педагогика: учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В. А. Сластенина. – М. : Издательский центр “Академия”. 2002. – 576 с.
13. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – Київ : Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 1: Г–Ж. – Київ : Наукова думка, 1971. – 550 с.
14. Толковый словарь русского языка: в 4 т. / под ред. Д. Н. Ушакова. – М., 1996. – т. 1: А–К. – М. : Терра-Кн. клуб, 2007. – 1565 с.
15. Шелестова Л. В. Дослідження процесу розвитку творчих здібностей старшокласників у практиці профільного навчання / Л.В. Шелестова // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – 2018. – № 1(20). – С. 21–32.
16. Шелестова Л. В. Теорія і методика формування картини світу у старших дошкільників та молодших школярів: монографія / Людмила Володимирівна Шелестова. – Київ : Фенікс, 2016. – 416 с.

The article substantiates the urgency of the problem of development of creative abilities of senior pupils in the conditions of profile education. It is revealed that an important pedagogical problem is the teachers' readiness to conduct a pedagogical activity in general and to the development of students' creative abilities in particular. Based on the position of a number of scholars, the article analyzes the essence of the concepts of "readiness" for activity and "readiness for professional pedagogical activity", which is understood as the integrative personal quality of a teacher, his/her personal status of motivational-value relation to professional activity, possession of effective ways and means of achieving pedagogical goals, creativity and reflection. The basic components of motivation (cognitive, operational, volitional and evaluational) are identified in the structure of readiness for professional pedagogical activity.

Based on the analysis of the empirical material, the level of readiness of teachers to develop the creative abilities of senior pupils for each of the indicated components has been determined. It has been established that motive and evaluation components are best formed among the teachers, since all teachers are aware of the need to develop the students' creative abilities and seek to improve their professional level. It is revealed that other components of readiness are not formed enough by the teachers: they have incomplete knowledge about pedagogical technologies (cognitive component of readiness); rarely involve children in creative activity, pay attention to the development of only certain components of creative abilities (operating component); have problems solving the difficulties associated with the organization of students' creative activity (volitional component).

There have been made the conclusions regarding the problems that need to be resolved both at the theoretical and practical levels, namely: the development of teachers' cognitive, operational and volitional components of readiness to develop the creative abilities of senior pupils in the conditions of specialized education.

Key words: *creative abilities, senior pupils, profile education, teacher, readiness for professional pedagogical activity, components of readiness.*